

JP

КАК МОН НИ КЛАСИРА ПРЕДИ ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

Програма за обучение на ромите в следучилищна възраст ни „изважда“ от списъка на най-неграмотните в ЕС

Иглица Горанова

Как с фокусите на статистиката обучението на неграмотни ромите може хем да бутне България напред в класациите по образованост, хем да признае, че българчетата са сред най-неграмотните в Европа? Отговорът на този въпрос е в годишен доклад на Министерството на образованието и науката, който предстои да бъде гласуван от кабинета.

Документът прави анализ на изпълнението на „Националната стратегия за учене през целия живот“ и в него се твърди, че България със своето 14-о място в ЕС е изпреварила страни като Дания, Великобритания и Люксембург по основно и средно образование във възрастовата група 24 – 64 години. „Вкарахме в тази група обучението на неграмотни ромите, и готово“, обясниха тайната на успеха от МОН. Оптимистичният показател не отменя мониторинговия доклад на ЕК за образованието у нас, според който българчетата са сред най-слабите ученици в Европа, а все повече деца у нас дори не завършват училище. Докладът на МОН не противоречи и на международното оценяване на учениците PISA, което отчете, че 40% от учениците са функционално неграмотни. Същите данни за образованието у нас се потвърждават в документа на МОН. „Картината е пъстра и по-скоро очертава негативна тенденция“, поетично са обобщили

ситуацията чиновниците от образователното ведомство.

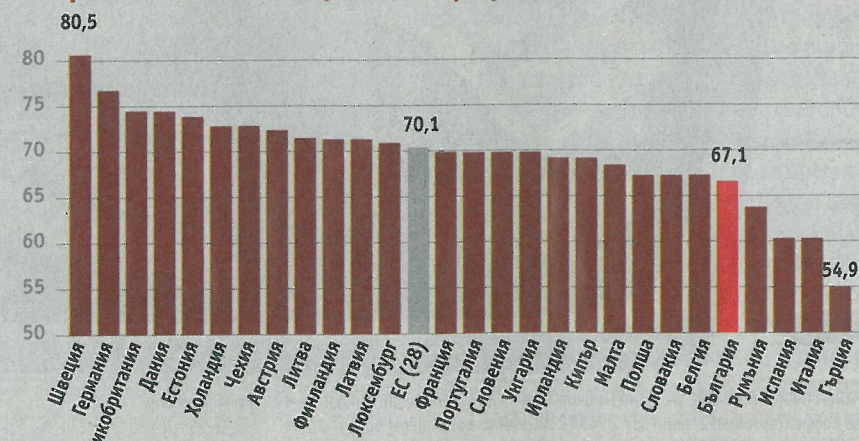
В чудния свят на статистиката и европарите

Успехът с 16-ото място се дължи на европрограма. През 2015 г. приключи

проект „Нов шанс за успех“ за обучение на неграмотни възрастни ромите, финансиран по оперативна програма „Човешки ресурси“. В курсовете по ограмотяване са участвали 16 000 души над 16 години, а 14 000 от тях са получили удостоверение, че са завършили успешно. Именно тези хора са повдигнали България на 14-о място по този показател. Догодина обаче резултатите може и да не са толкова положителни, защото програмата приключи, парите свършиха и през тази година са се включили 1137 души, от които курсовете са завършили едва 836.

Другият ни успех, който изстрелва страната над средното европейско равнище, е относителният дял на младите хора на възраст 20 – 24 години, които са завършили основно и средно образование. Стойността за България е 85,1% при 82,7% за ЕС (28). Този дял обаче намалява през последните три години, докато средният дял за страните от ЕС продължава да се увеличава.

Дял на заетите (%) сред населението на възраст 20 - 64 навършени години, по страни в ЕС (28) за 2015 година

Източник: НСИ/Евростат

УСПЕХ: В КУРСОВЕТЕ ПО ОГРАМОТЯВАНЕ СА УЧАСТВАЛИ 16 000 НАД 16 ГОДИШНА ВЪЗРАСТ, ПИШЕ В ДОКЛАДА, ИЗГОТВЕН ОТ МОН

По този показател за 2015 г. позицията на България се влошава спрямо тази от 2014 и 2013 г., съответно от 13-а (за 2013) на 15-а (2014) и 16-а позиция през последната 2015 г. Разликата между стойността на дела за България и средната стойност за ЕС намалява непрекъснато през последните 5 години, като за последната година тя е равна на разликата преди 10 години.

Ситуацията в средното образование като цяло не е добра, излиза още от данните на МОН. През 2014/2015 година 16 100 ученици са напуснали общообразователните училища. Най-голям е броят и относителният дял на учениците, които са заминали в чужбина – 7200, или 44,7%, следван от броя и дела на напусналите по семейни причини – 5800, или 36,3%, и на напусналите поради нежелание да учат – 10,1%.

Относителен дял (%) на младите хора на възраст 20 - 24 навършили години в България и ЕС (28), завършили най-малко средно образование

Страна	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
България	80,5	83,3	83,7	83,7	85,9	86,7	85,8	86,0	85,8	85,1
Стойност ЕС (28)	78,1	78,3	78,6	78,8	79,3	79,7	80,3	81,1	82,2	82,7
Позиция на България в рамките на ЕС (28)	17	13	12	12	10	10	12	13	15	16

Източник: НСИ/Евростат

Публични разходи за образование като дял от БВП (%)

Страна	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2020
Стойност ЕС (28)	5,0	5,4	5,4	5,3	5,3	-	-
България	4,4	4,6	3,7	3,5	3,4	3,6	3,8*

Източник: НСИ/Евростат, * Прогнозни данни на Министерство на финансите

най-страшното. Има редица изследвания, които показват, че в България е най-силна зависимостта за успеха на детето от финансовите възможности на родителите. В останалите европейски училища системата осигурява поне относително равенство в образователните възможности. В България интелигентните родители с повече възможности плащат втори път от джоба си образованието на децата си, защото те не могат да получат необходимото в училище”, допълни проф. Димитров.

Бизнесът и професионалните училища

Според доклада на МОН професионалното образование и обучение през учебната 2015/2016 г. се осъществява в 22 училища по изкуствата, 24 спортни училища, 387 професионални гимназии и 39 професионални колежа с прием след средно образование. Общият брой на учащите в тях е 135 600 и в сравнение с предходната учебна година намалява с 5500, или с 3,9%. В професионалното образование преобладават момчетата, които са 59,9% от общия брой на учениците в тази образователна степен.

В програмите за придобиване на професионална квалификация най-висок е относителният дял на учениците, изучаващи специалности в областите „Технически науки и технически професии” – 28,5%, следван от този на учениците в „Услуги за личността” – 17,8%.

„Очакваме с промените в Закона за професионалното образование и обучение образователната система да се отвори към бизнеса”, каза Цветан Симеонов, председател на Българската търговско-промишлена палата. Според него специалностите в средното и висшето образование трябва да кореспондират с нуждите на икономиката. „Нашите членове смятат, че е необходимо да се провежда ежегодно проучване на необходимостта от професии, с което да се съобразява приемът както в професионалните училища, така и в университетите”, каза още Симеонов.

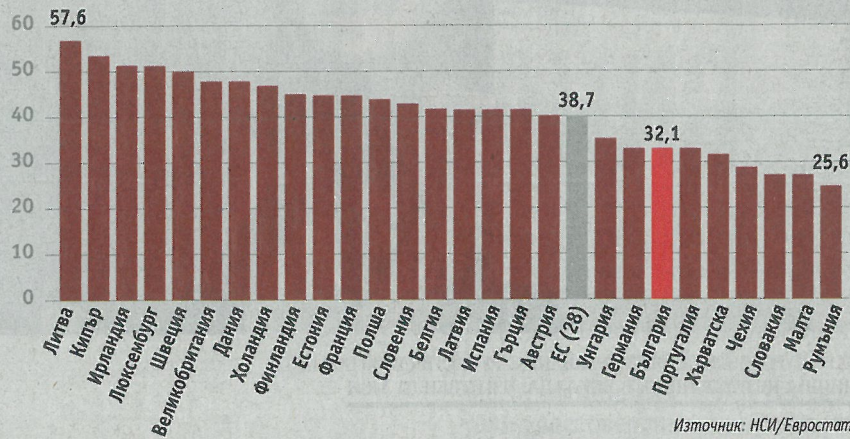
Според БСК се очертават сериозни дефицити особено за кадри със средна

БЪЛГАРИЯ

ОБРАЗОВАНИЕ

квалификация – около 200 професии. „За 10 години учениците в професионалните гимназии са намалели с 27%. Закриват се професионални гимназии и паралелки по специалности, които са жизненоважни за икономиката. Бави се нормативна уредба на защитените професии. За дуалното обучение повече се говори, отколкото да се прави. А у нас има критичен дефицит на специалисти в туризма, електрониката, автоматизацията, компютърната и комуникационната техника, търговията, земеделието, енергетиката, строителството, хранително-вкусовата, химическата, металургичната промишленост, автосервизите. Остър е недостигът на ключови за промишлеността професии като техници, технолози, монтьори, механици, монтажници, стругари, заварчици, кранисти, шофьори и други. Сред хората със средно образование активно се търсят продавачи, готвачи, сервитьори, бармани, фризьори, козме-

Завършили висше образование сред лицата на възраст 30-34 години. (по страни в ЕС за 2015 г., в %)

тици. Оператори на машини, шофьори, работници в шивашката и хранителната индустрия, дървопреработването също

ще бъдат сред търсените професии тази и следващата година”, сочи анализа на стопанската камара. **И**